

Lectio Divina segédanyag

Évközi 32. vasárnap

B év - Mk 12,41-44

Szentmise evangéliumi szakaszaihoz

Szerkesztési munka végrehajtói:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Mohay Réka

Patrisztikus nézőpont

Rácz Dávid, Haász Rebeka Anna, Görföl Tibor

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita

Szemlélődési nézőpont

Mohay Réka, Rácz Édua Anna

Szerkesztő

Rácz Édua Anna, Mohay Réka

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,

Szabóné Nagy Katalin

Lektori szolgálatot teljesítettetek:

Nyúl Viktor –teljes tartalom áttekintése

+ EVANGÉLIUM Szent Márk könyvéből (12,41-44)

*Aki szegénységéből csak egy keveset is adakozik,
az többet ad, mint a bőkezű gazdagok.*

Abban az időben:

Jézus leült szemben a templompersellyel, és figyelte, hogy a nép hogyan dobja a pénzt a perselybe. Sok gazdag sokat dobott be. De egy szegény özvegyasszony is odajött, és csak két fillért dobott be.

Erre magához hívta tanítványait, és így szólt hozzájuk: „Bizony mondom nektek, ez a szegény özvegy többet adott mindenkinél, aki csak dobott a perselybe. Mert ők a feleslegükből adakoztak, ez pedig mindent odaadott, amije csak volt, egész vagyonát.”

Ezek az evangélium igéi.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus vonal

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

38 Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν, Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς

És a tanításában mondta: „Óvakodjatok az írástudóktól, akik szeretnek köntösökben sétálni, és szeretik a köszöntéseket a piactereken,

39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις,

és az első helyeket a zsinagógákban, és a főhelyeket a lakomákon.

40 οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

Feleméztik az özvegyek házait, és látszólag hosszasan imádkoznak: ezek súlyosabb ítéletet fognak kapni.”

41 Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά·

És leülve szemben a persellyel szemlélte, hogyan dob pénzt a sokaság a perselybe. És sok gazdag sokat dobott be.

42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὃ ἐστὶν κοδράντης.

És eljőve egy szegény özvegyasszony két aprópénzt dobott be, ami egy fillér.

43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλείον πάντων ἔβαλεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·

És odahívva a tanítványait mondta nekik: „Ámen, mondom nektek, hogy ez a szegény özvegyasszony többet dobott be a perselybe minden (perselybe) bedobónál:

44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

Ugyanis mindenki a neki feleslegeseből dobott be, ez pedig a szegénységéből mindent, amit birtokolt, bedobta: egész életét.

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

³⁸Et dicebat in doctrina sua: " Cavete a scribis, qui volunt in stolis ambulare et salutari in foro

³⁸Tanítás közben ezt a figyelmeztetést adta: „Óvakodjatok az írástudóktól! Szeretnek hosszú köntösben járni, és szeretik, ha nyilvános tereken köszöntik őket.

³⁸Ő pedig tanítás közben ezt mondta nekik: »Óvakodjatok az írástudóktól, akik szeretnek hosszú köntösökben járni, és a piacon a köszöntéseket fogadni,

³⁸Máskor így tanította őket: „Óvakodjatok az írástudóktól! Szívesen járnak hosszú köntösben és szeretik, ha nyilvános tereken köszöntik őket,

³⁸Ő pedig monda nekik az ő tanításában: Órizkedjete az írástudóktól, a kik örömet járnak hosszú köntösökben és szeretik a piacokon való köszöntéseket.

³⁸Tanítás közben így szólt: „Órizkedjete az írástudóktól, akik szeretnek hosszú köntösben járni, és szeretik, ha köszöntik őket a tereken.

³⁹et in primis cathedris sedere in synagogis et primos discubitus in cenis;

³⁹Szívesen elfoglalják a zsinagógában és a lakomákon a főhelyeket.

³⁹a zsinagógákban az első helyeken ülni, a lakomákon pedig a főhelyeken.

³⁹szívesen foglalják el az első székeket a zsinagógákban és a főhelyeket a lakomákon.

³⁹És a gyülekezetekben az előlüléseket, és a lakomákon a főhelyeket:

³⁹Szeretnek a fő helyeken ülni a zsinagógákban és az asztalfőn a lakomákon.

⁴⁰qui devorant domos viduarum et ostentant prolixas orationes. Hi accipient amplius iudicium".

⁴⁰Felélik az özvegyek házát, közben színleg nagyokat imádkoznak: annál szigorúbb ítélet vár rájuk."

⁴⁰Felélik az özvegyek házait, és színleg nagyokat imádkoznak. Ezeket súlyosabban ítélik majd meg!«

⁴⁰Fölélik az özvegyek házát és színleg nagyokat imádkoznak. Ezért súlyosabb ítélet vár rájuk."

⁴⁰A kik az özvegyeknek házat fölemésztik és színből hosszan imádkoznak: ezek súlyosabb ítélet alá esnek.

⁴⁰Felemésztik az özvegyek vagyonát, és színlelésből hosszan imádkoznak. Ezekre vár a legsúlyosabb ítélet.”

⁴¹Et sedens contra gazophylacium aspiciebat quomodo turba iactaret aes in gazophylacium; et multi divites iactabant multa.

⁴¹Ezután leült szemben a kincstárral és figyelte, hogy dob a nép pénzt a perselybe. Sok gazdag sokat dobott be.

⁴¹Jézus ezután leült a templomkincstárral szemben, és figyelte, hogyan dob a tömeg pénzt a kincstárba: sok gazdag sokat dobott be.

⁴¹Később leült a templom kincstárával szemben és figyelte, hogyan dob a nép pénzt a perselybe. Sok gazdag sokat dobott be.

⁴¹És leülvén Jézus a templomperselynek átellenében, nézi vala, hogy a sokaság miként vet pénzt a perselybe. Sok gazdag pedig sokat vet vala abba.

⁴¹Leült a templomi persellyel szemben, és nézte, hogyan dobja a sokaság a pénzt a perselybe. Sok gazdag sokat dobott bele.

⁴²Et cum venisset una vidua pauper, misit duo minuta, quod est quadrans.

⁴²De aztán jött egy szegény özvegy, s csak két fillért dobott be.

⁴²Aztán jött egy szegény özvegy, és bedobott két fillért, ami egy krajcár.

⁴²Jött egy szegény özvegyasszony is és két fillért dobott be, ami egy krajcárt ér.

⁴²És egy szegény özvegy asszony is odajöven, két fillért, azaz egy negyed pénzt vete bele.

⁴²Jött egy szegény özvegyasszony, és két fillért – azaz egy krajcárt – dobott bele.

⁴³Et convocans discipulos suos ait illis: “ Amen dico vobis: Vidua haec pauper plus omnibus misit, qui miserunt in gazophylacium:

⁴³Erre odahívta tanítványait, s így szólt hozzájuk: „Bizony mondom nektek, ez a szegény özvegy többet adott mindenkinél, aki csak dobott a perselybe.

⁴³Akkor odahívta tanítványait, és azt mondta nekik: »Bizony, mondom nektek: ez a szegény özvegy többet adott mindazoknál, akik pénzt dobtak a kincstárba.

⁴³Odahívta tanítványait és így szólt: „Bizony mondom nektek: ez a szegény özvegy többet dobott a perselybe, mint a többiek.

⁴³Akkor előszólítván tanítványait, monda nekik: Bizony mondom nektek, hogy ez a szegény özvegy asszony többet vetett, hogynem mind a többi, a kik a perselybe vetettek vala.

⁴³Odahívta tanítványait, és ezt mondta nekik:

„Bizony, mondom nektek, ez a szegény özvegyasszony mindenkinél többet dobott a perselybe.

“Omnes enim ex eo, quod abundabat illis, miserunt; haec vero de penuria sua omnia, quae habuit, misit, totum victum suum”.

“Mert ők a feleslegükből adakoztak, ez pedig mindent odaadott, ami csak szegénységétől telt, egész megélhetését.”

“Mert azok mind abból adtak, amiben bővelkedtek, ez pedig az ő szegénységéből bedobta mindenét, amije volt, egész megélhetését.»

“Azok ugyanis mindnyájan fölöslegükből adtak, ez azonban azt a keveset is odaadta, amire szüksége volt: egész megélhetését.”

“Mert azok mindnyájan az ő fölöslegükből vetének; ez pedig az ő szegénységéből, a mije csak volt, mind beveté, az ő egész vagyonát.

“Ugyanis mindannyian fölöslegükből dobtak, ő azonban szegénységéből mindazt beledobta, amije csak volt, az egész megélhetését.”

1.1.3. Behatárolás

A Márk-evangélium 12. fejezetének végén két epizódot találunk: az írástudók kétszínű magatartásának a kritikáját (Mk 12,38-40), illetve a szegény özvegy két fillérének történetét (Mk 12,41-44). Az első jelenet valószínűleg, a második minden bizonnyal a jeruzsálemi templom területén játszódik, ahol Jézus tanítja tanítványait, illetve az ott tartózkodókat. A Mk 13,1. versétől már egy új szakasz kezdődik, ahol a Mester kilép a templomból. Így az általunk vizsgált szakasz a Mk 12,38-44 versek között helyezkedik el.

1.1.4. Szószerinti üzenet

Márk ebben az epizódban hangsúlyozni kívánja, hogy:

- Jézus mint Tanító a jeruzsálemi templom területén is tanít (Mk 12,38).
- A Mester figyelmes, jó emberismerő: felfedezi az egyes írástudók látszatvallásosságának fonákjait, de észreveszi a szegény özvegyasszony egyszerű tettének nagy jelentőségét is (Mk 12,41-42).
- Jézus nem a látszólag nagy dolgokat kéri elsősorban a tanítványaitól, hanem, hogy a kis tetteket végezzék teljes odadottsággal (Mk 12,43-44).
- Isten más mércével mér, mint az ember (vö. Iz 55,8-9).

- A tanítvány helyes magatartása nem a nagyratörő gőg, hanem az az alázatos bizalom, amellyel egészen szereti az Urat, s rábízta magát teljesen (Mk 12,30.33.44).

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

χήρα πτωχή (*khérah ptókhé*) (Mk 12,42-43): 'szegény özvegyasszony; nyomorult özvegyasszony'

Az özvegyek Jézus korban általában igen nehéz helyzetben éltek: gyakran nem volt senkijük, aki eltartotta volna őket, aki gondoskodott volna róluk. Ezt az evangélista azzal is fokozza, hogy azt a „szegény” jelzőt fűzi ehhez a szóhoz („ptwch.”), ami a nyomorgó szegénységet, azt a helyzetet fejezi ki, amikor az adott személy nem tudja fenntartani magát. Vagyis rászorul a koldulásra, mások támogatására, s nélküle nem tud életben maradni. Ők elsősorban azok az emberek, akiknek mások adnak (Mk 10,21; 14,5). Ők azok, akik az evangélium meghirdetésének az első számú címzettjei: Jézus mindennek előtt nekik hirdeti az örömhírt (Mt 11,5; Lk 4,18; Lk 7,22). Éppen ezért meglepő, hogy ebben az esetben nem arról hallunk, hogy a szegény özvegy kap valakitől pénzt, hanem hogy ő dobja azt bele a perselybe (Mk 12,42-43)! E nagylelkű gesztusa az Úrba vetett mély bizalmáról tanúskodik, hiszen maradéktalanul rábízta magát Istenre, ahogy az első boldogságmondás is tanítja: „Boldogok a lélekben szegények, mert övék a mennyek királysága” (Mt 5,3) Ezzel a cselekedetével megvallja, hogy ismeri saját nyomorát, szegénységét, de azt is, hogy egyedül Isten tudja őt gazdagítani: megvigasztalni.

ὅλον τὸν βίον (*holon ton bion*) (Mk 12,44): 'az egész élet, az egész megélhetés'

Márk hangsúlyozza, hogy a két aprópénz, ami csupán egy fillér, vagyis igen kevés összeg, az asszony számára az egész megélhetését, vagyont jelenti. Az „élet, megélhetés” szó („bi,oeáj”) tehát nem egyedül pénzt, hanem az asszony életét is jelképezi. Illetve az evangélista hozzáteszi még az „egész” szócskát is („o[loj”), ami a szegény nő, teljes életét fejezi ki. Vagyis nem csak két pénzermérő van itt szó, hanem az asszony egész megélhetéséről, egész életéről, amit ezzel a nagylelkű és bátor gesztusával maradéktalanul rábíz Istenre.

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 23,1-12 “Jézus ekkor a néphez és a tanítványokhoz fordult, ezekkel a szavakkal: „Az írástudók és a farizeusok Mózes tanítói székében ülnek. Tegyetek meg és tartsatok meg ezért mindent, amit mondanak nektek, de tetteikben ne kövessétek őket, mert bár tanítják, de tette nem váltják. Elviselhetetlenül nehéz terheket hordanak össze és raknak az emberek vállára, de maguk ujjal sem hajlandók mozdítani rajta. Minden tettükben az vezeti őket, hogy az emberek előtt feltűnjenek. Szélesre szabják imaszíjukat és megnagyobbítják köntösükön a bojtokat. Szívesen elfoglalják a lakomákon a főhelyeket és a zsinagógában az első székeket, szeretik, ha a tereken köszöntik s rabbinak szólítják őket az emberek. Ti ne hívassátok magatokat rabbinak, mert egy a ti mesteretek, ti pedig mindnyájan testvérek vagytok. Atyának se szólítsatok senkit a földön, mert egy a ti Atyátok, a mennyei. Tanítónak se hívassátok magatokat, mert egy a ti tanítótok, Krisztus. Aki nagyobb közületek, az a szolgátok lesz. Aki felmagasztalja magát, azt megalázzák, aki megalázza magát, azt felmagasztalják.”

Mt 27,6 “A főpapok fölszedték a pénzt, de úgy vélték: „Nem szabad a templom kincstárába tenni, mert vér díja.”

Lk 11,43 “Jaj nektek, farizeusok! Szeretitek a főhelyeket a zsinagógában és a köszöntéseket a piacon.”

Lk 14,7 “A meghívottaknak egy példabeszédet mondott, mert észrevette, hogyan válogatják az első helyeket.”

Lk 20,45-47 “Az egész nép füle hallatára így szólt tanítványaihoz: „Óvakodjatok az írástudóktól! Szeretnek pompás öltözékben járni, szeretik, ha a tereken köszöntik őket. Szívesen elfoglalják a zsinagógákban az első székeket, a lakomákon az első helyeket, felfalják az özvegyek házát és színleg nagyokat imádkoznak. Annál súlyosabb ítélet vár rájuk.”

Lk 21,1-4 “Föltekintett és figyelte, hogyan dobják a gazdagok adományait a templom perselyébe. Közben látta, hogy egy szegény özvegy két fillért dobott be. Erre megjegyezte: „Bizony mondom nektek, hogy ez a szegény özvegy többet dobott be, mint bárki más. Mert a többiek feleslegükből adták az adományt, ő azonban mind odaadta, ami szegénységétől telt: egész megélhetését.”

Jn 5,44 "Hogyan is hihetnétek, amikor egymást dicsóítitek, de azt a dicsőséget, amely az Istentől való, nem keresitek?"

Jn 8,20a "Így beszélt Jézus a kincstár mellett, amikor a templomban tanított."

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Kiv 22,21-22 "Az özvegyet és árvát ne sanyargassátok. Ha durván bántok vele, s ő hozzám kiált, meghallom panaszát"

2Kir 12,9 "Így szólt hozzájuk: „Milyen feleletet adjunk ezeknek az embereknek, akik ma azt mondták nekem: Könnyíts az igán, amit atyád ránk rakott?"

Iz 10,2 "Akik nem szolgáltatnak igazságot az elnyomottnak, s megfosztják jogaitól népem szegényeit. Akik kizsákmányolják az özvegyet, és megrabolják az árvát."

1Kor 8,12 "Ezért ha testvéred ellen vétkezel, mert megsérted aggályos lelkiismeretét, Krisztus ellen vétkezel."

Jak 3,1 "Testvéreim, ne akarjatok annyian tanítók lenni, hisz tudjátok, hogy ránk annál súlyosabb ítélet vár."

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus vonal

2.1.1. Atyák Bibliája

„Bizony, mondom nektek: ez a szegény özvegy többet adott mindazoknál, akik pénzt dobtak a kincstárba. Mert azok mind abból adtak, amiben bővelkedtek, ez pedig az ő szegénységéből bedobta mindenét, amije volt, egész megélhetését.” Vegyünk példát erről az özvegyasszonyról! Nem akárhová dobta be az ő pénzét, hanem az Úr „bankjába”. Mit tegyünk hát? Az Isten sok adománnyal megajándékozott minket. Minden ember a maga életében felfedezi, hogy melyek az ő tehetségei, erényei, jó tulajdonságai. Ezeket adja Isten „bankjába”, hogy ott kamatozzon. Ez az özvegyasszony lehet, hogy nagyobb szükségét szenvedett, mint más szegény, de mégis gondolt az Úrra, gondolt az Ő templomára. Tudta, hogy ezzel az adománnyal Istennek ad dicsőséget, Isten pedig neki. Így működik az Úr „bankja”. Szolgálj Őt embertársaidban. Dicsőítsd Őt bennük. Ha bölcsességet kapál, akkor tanítással, ha az irgalmasságban vagy jártas, akkor törődéssel és ápolással, ha előljáró vagy, akkor a mennyei haza felé való vezetéssel. Ha ezt megteszed, akkor Isten is megdicsőít téged, de ne földi értelemben vedd ezt a megdicsőítést, hanem az Úr mennyei áldásaként, amely belső lelki nyugalmat, boldogságot, végül pedig az örök életet adja neked. Gondolj bele még jobban! Talán nem természetes, hogy így cselekszel? *„Ki mond különbnek másoknál? Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, miért dicsekszel, mintha nem kaptad volna?”* (1Kor 4, 7). Minden az Úrtól jön és hozzá tér vissza. Ő teremtett meg téged, Ő váltott meg téged, Ő halmozott el áldásával téged. Neked az a feladat, hogy a tőled adományaidat ne rejtse el, ne csak a magadra javára használj, hanem Isten és embertársaid szolgálatára is, így fog az jövedelmezni az Úristen „bankjában”.

Vö.: Nolai Szent Paulinus, Epist., 34, 2 – 1 (Paolino di Nola, Epist., 34, 2 – 1)

2.1.2. Gázai Szent Barszanuphiosz

Testvérem, vannak szegények, akiket az Úr boldognak mondott, mert minden javukat és tulajdonukat elvetették maguktól: vagyis minden szenvedélyüktől szabadok lettek. Az ilyen emberek józanná váltak az Ő neve által. Valóban szegények, és nekik szól a boldogmondás (Mt 5,3). Más szegények is vannak, akik semmi jót nem szereztek maguknak, s ezért az Úr fenyegetően szólt hozzájuk:

„menjetek tőlem, átkozottak” (Mt 25,41). Ha te rá akarsz lépni a megtérés útjára, ismerd meg, mit tett a bűnös asszony: könnyeivel mosta az Úr lábát (LK 7,38). A sírás elmossa az ember bűneit. De csak fáradtsággal, állhatatossággal és türelemmel lehet eljutni a sírásra. Akkor lesz osztályrészünk, ha a félelmetes ítéletre és az örök szégyenre gondolunk, ha megtagadjuk magukat, ahogyan az Úr mondja: ha valaki követni akar, tagadja meg magát, vegye magára keresztjét, és úgy kövessen (Mt 16,24). Az önmegtagadás és a kereszt felvétele azt jelenti, hogy le kell metszetünk magunkról önös akaratumkat és fel kell adnunk hamis döntési képességünket. Noked gyenge a tested, és nem sok mindent tudsz tenni, ezért cselekedj úgy, ahogy cselekedni tudsz. Isten ugyanis elfogadta az özvegyasszony két fillérjét, és jobban örült neki, mint bármi másnak.

Gázai Szent Barszanuphiosz: *Epistula* 257

2.2. Tanítóhivatali vonal

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

III. A szív szegénysége

2544. Jézus megparancsolja tanítványainak, hogy őt mindennél és mindenkinél jobban szeressék, és tanácsolja nekik, hogy mondjanak le mindenről, amijük csak van (vö. Lk 14,33), őmiatta és az evangélium miatt (vö. Mk 8,35). Kevéssel szenvedése előtt példaként állította eléjük a jeruzsálemi özvegyasszonyt, aki szegénységéből mindent odaadott, egész megélhetését (vö. Lk 21,4). A parancs, hogy a szívnek szabadnak kell lennie a gazdagságtól, kötelező föltétel a mennyek országába való belépéshez.

2545. Minden Krisztus-hívőnek törekednie kell arra, hogy „érületét helyesen irányítsa, nehogy a földi dolgok használata és az evangéliumi szegénységgel ellenkező ragaszkodás a gazdagsághoz megakadályozza őket a tökéletes szeretet elérésében.” (LG 42.)

2546. „Boldogok a lelki szegények” (Mt 5,3). A boldogságok kinyilatkoztatják a boldogság és a kegyelem, a szépség és a béke rendjét. Jézus dicséri a szegények örömét, akik már magukénak mondhatják a mennyek országát (vö. Lk 6,20):

„Nekem úgy tűnik, hogy az Ige lelki szegénységnek nevezi a lélek önkéntes alázatosságát, és ennek példájaként az Apostol Isten szegénységét állítja elénk, amikor azt mondja: »Ő, jóllehet gazdag, értünk szegénnyé lett« (2Kor 8,9).” (Nisszai Szent Gergely: De beatudinibus, oratio 1: Gregorii Nysseni opera. Kiad. W. Jaeger, 7/2. köt. /Leiden, 1992/, 83 /PG 44, 1200/)

2547. Az Úr jajt kiált a gazdagokra, mert ők a javak bőségében megtalálják vigasztalásukat (vö. Lk 6,24). „A gőgösök tehát óhajtják és szeretik a földi országokat: a lélekben szegények azonban boldogok, mert övék a mennyek országa.” (Szent Ágoston: De sermone Domini in monte 1, 1, 3: CCL 35, 4 /PL 34, 1232/) A mennyei Atya gondviselésére hagyatkozás megszabadítja az embert a holnap miatti aggodástól. Az Istenbe vetett bizalom fölkészít a szegények boldogságára (vö. Mt 6,25-34). Ők majd látni fogják Istent.

Az alamizsna

2447. Az irgalmasság cselekedetei azok a karitatív cselekedetek, melyekkel felebarátunk segítségére sietünk testi és lelki szükségleteiben (vö. Iz 58,6-7; Zsid 13,3). A tanítás, a tanácsadás, a vigasztalás, a bátorítás az irgalmasság lelki cselekedetei, miként a megbocsátás és a türelmes elviselés is. Az irgalmasság testi cselekedetei az éhezőknek ételt adni, a hajléktalanoknak szállást adni, a ruhátlanokat fölruházni, a betegeket és börtönben levőket látogatni, a halottakat eltemetni (vö. Mt 25,31-46). E tettek közül a szegényeknek adott alamizsna (vö. Tób 4,5-11; Sir 17,8) a testvéri szeretet egyik fő tanúságtétele, ugyanakkor az igazságosság gyakorlása, amely tetszik Istennek (vö. Mt 6,2-4):

„Akinek két ruhája van, az egyiket adja oda annak, akinek egy sincs; s akinek van ennivalója, tegyen hasonlóképpen” (Lk 3,11). „Adjátok oda inkább, ami benne van, a rászorulóknak, és akkor tiszták lesztek egészen” (Lk 11,41). „Ha valamelyik testvérnek nem volna ruhája és nem volna meg a mindennapi tápláléka, és egyiktek így szólna hozzá: »Menj békében, melegedj, és lakjál jól«, de nem adnátok meg neki, amire testének szüksége van, mit használna?” (Jak 2, 15-16 vö. 1Jn 3,17)

Illés és a szívbéli megtérés

ILLÉS, A PRÓFÉTÁK ÉS A SZÍV MEGTÉRÉSE

2581. A templomnak Isten népe számára az imádságra nevelés helyének kellett lennie: a zarándoklatok, az ünnepek, az áldozatok, az esti áldozat, az illatáldozat és a „kitett” kenyerek mind a Magasságbeli és egészen közeli Isten szentségének és dicsőségének jelei, meghívások és az imádság útjai voltak. De a ritualizmus a népet gyakran nagyon külsőséges kultuszba vitte. Szükség volt a hit nevelésére és a szív megtérésére. Ez volt a próféták küldetése a számkivetés előtt és után.

2582. Illés a próféták atyja az őt keresők, az ő arcát keresők nemzedékéből (vö. Zsolt 24,6). Neve, „az Úr az én Istenem” előre hirdeti a nép kiáltását, mely a próféta imádságára válaszul a Kármel hegyén hangzik föl (vö. 1Kir 18,39). Jakab órá hivatkozik, hogy az imádságra buzdítson: „Igen hathatós az igaz ember buzgó könyörgése” (Jak 5,16-18).

2583. Miután menedékhelyén, a Kerit pataknál megtanulta az irgalmasságot, a száreptai özvegyasszonynak tanítja és állhatatos imádságával megerősíti az Isten szavában való hitet: Isten megteszi, hogy az özvegyasszony fia visszatér az életbe (vö. 1Kir 17,7-24).

A Kármel hegyén az Isten népe hite számára a végső próbatétet jelentő áldozat idejében az ő könyörgésére – „Hallgass meg, Uram, hallgass meg!” - az Úr tüze

megemészti az égőáldozatot, „mikor már eljött az ideje, hogy bemutassák az (esti) áldozatot”. Illés szavait a keleti liturgiák átvették az eucharisztikus epiklézisbe (vö. 1Kir 18,20-39).

Végül Illés, amikor ismét a pusztába megy, a helyre, ahol az élő és igaz Isten kinyilatkoztatta magát népének, mint Mózes, „barlangba” rejtőzik, míg Isten titokzatos jelenléte „átvonul” (vö. 1Kir 19,1-14; Kiv 33,19-23). De csak a színeváltozás hegyén (vö. Lk 9,30-35) mutatkozik meg ő, akinek arcát ezek keresték: a megfeszített és föltámadt Krisztus arcán ismerik meg Isten dicsőségét (vö. 2Kor 4,6).

2584. A próféták az Istennel töltött magányban kapják a világosságot és az erőt küldetésükhöz. Imádságuk nem menekülés a hitetlen világból, hanem odahallgatás Isten szavára. Ez az imádság olykor perlekedés vagy panasz, de mindig közbenjárás, mely a szabadító Isten, a történelem Ura beavatkozását várja és készíti elő (vö. Ám 7,2.5; Iz 6,5.8.11; Jer 1,6; 15,15-18; 20,7-18).

I. A különítelek

1021. A halál véget vet az ember életének, mint olyan időnek, amely lehetőséget adott a Krisztusban megnyilvánult isteni kegyelem elfogadására vagy elutasítására (vö. 2Tim 1,9-10). Az Újszövetség az ítéletről elsősorban a Krisztussal a második eljövetelekor való végső találkozás távlatában beszél, de többször állítja azt is, hogy minden egyes ember a halála után közvetlenül megkapja cselekedeteinek és hitének jutalmát. A szegény Lázár példabeszéde (vö. Lk 16,22), Krisztus szava a kereszten a jobb latorhoz (vö. Lk 23,43), valamint az Újszövetség más szövegei (vö. 2Kor 5,8; Fil 1,23; Zsid 9,27; 12,23) beszélnek a lélek végső sorsáról (vö. Mt 16,26), ami az egyes emberek számára különböző lehet.

1022. Az egyes emberek a különítelekben, mellyel életüket Krisztushoz mérik, a haláluk pillanatában halhatatlan lelkükben megkapják örök fizetségüket: tisztulás által (vö. II. Lyoni Zsinat: Professio Fidei Michaelis Palaeologi imperatoris: DS 856;

Firenzei Zsinat: Decretum pro Graecis: DS 1304; Tridenti Zsinat, 25. sessio: Decretum de purgatorio, DS 1820.) vagy közvetlenül belépnek a mennyei boldogságra (vö. II. Lyoni Zsinat: Professio Fidei Michaelis Palaeologi imperatoris: DS 857; XXII. János pápa: Ne super his bulla: DS 991; XII. Benedek: Benedictus Deus konstitúció, DS 1000-1001; Firenzei Zsinat: Decretum pro Graecis: DS 1305.), illetve örökre elkárhoztatják magukat (vö. II. Lyoni Zsinat: Professio Fidei Michaelis Palaeologi imperatoris: DS 858; XII. Benedek: Benedictus Deus konstitúció, DS 1002; Firenzei Zsinat: Decretum pro Graecis: DS 1306).

„Életed estéjén a szeretet alapján leszel megítélve.” (Keresztes Szent János: Avisos y sentencias, 57. Biblioteca Mística Carmelitana, 13. köt. Burgos, 1931, 238.)

2.3. Liturgikus vonal

Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

A mai *evangélium* (Mk 12, 38-44) az özvegyasszony nagylelkű adományáról szól. A *kezdő könyörgés* az övéhez hasonló lelkületért imádkozik: „Add, hogy minden testi-lelki erőnkkel szolgálatodra álljunk”. Az *olvasmány* (1 Kir 17, 10-16) a careftai özvegy történetét állítja párhuzamba az evangéliummal, aki utolsó lisztjét is megosztotta Illés prófétával. A *válaszos zsoltár* (Zsolt 145, 7. 8-9a. 9bc-10) az Úr dicséretét zengi, aki kenyeret ad az éhezőknek, s „támogatja az árvát és özvegyet”.

Az *alleluja vers* (Mt 5, 3) a nemrég Mindenszentek ünnepén hallott boldogmondásokból idéz, utalva az evangéliumi özvegy teljesen Istenre hagyatkozó lelkületére: „Boldogok, akik lelkükben szegények, mert övék a mennyek országa”. Hasonló gondolkodásmódról tanúskodik az *áldozási ének* (Zsolt 22, 1-2) is: „Az Úr az én pásztorom, nincs is semmiben hiányom”. Az *egyetemes könyörgések* fókuszában is az evangéliumi történet áll. A papi bevezető fohász ismét az özvegyéhez hasonló hozzáállásért imádkozik: „Kérjük Istentől a nagylelkűség kegyelmét, hogy ne sajnáljuk az áldozatot az ő dicsőségéért!”. Az első könyörgés a templomok tiszteletét emeli ki az özvegy példájából kiindulva: „Add, Urunk, hogy mindnyájan szeressük templomainkat!”. Az áldozatkészségért imádkozunk a második könyörgésben: „Add, hogy főpásztoraink fáradságot nem kímélve építsék Egyházadat!”. A

harmadik könyörgés a javak igazságos elosztására irányuló emberi segítségnyújtáshoz kéri Isten segítségét: „Add, hogy a gazdag országok készségesen segítsék a fejlődésben levő népeket!“. A negyedik könyörgés az Egyház adományokkal való támogatására utal az evangélium kapcsán: „Add, Urunk, hogy plébániánk hívei anyagi hozzájárulásukkal is szívesen támogassák az Egyházat!“. A papi záró könyörgés pedig a templom fogalmának elvontabb módon való teológiai értelmezését is felvillantja: „Irgalmas Istenünk! Szent Fiad emberré lett, és közöttünk lakik templomainkban. Add, hogy megbecsüljük kőből épült házat, de még jobban tiszteljük önmagunkban és egymásban a Szentlélek templomát!“.

2.4. Pedagógiai vonal

2.4.1. Tantörténet

Féltett gyöngylánc

Egy anyuka elment vásárolni majdnem 5 éves kislányával. Bejárták az egész bevásárlóközpontot, és amikor elindultak haza, útközben megálltak egy utcai árusnál. A kislány meglátott egy ragyogóan szép gyöngnyakláncot.

-Kérlek, anya! Megkaphatom? Légyszi, légyszi...

Anyukája gyorsan megnézte, hogy mennyibe kerül. Csak 890 Ft volt.

-Kislányom, ha rendben tartod a szobádat egy hétig és rendesen a helyére pakolod a játékaidat, a következő héten megveszem neked, amikor erre járunk.

A kislány izgatottan várta a jövő hetet. A szobájában azelőtt soha nem látott rendet tartott, annyira vágyott arra a nyakláncra. Végül eltelt egy hét, és eljött a nap, amikor ismételen vásárolni mentek. Az anyuka nagyon megdicsérte kislányát, hogy milyen szép rendet tartott egész héten, és megvette neki a nyakláncot.

Végtelen nagy öröm volt a kislány szívében. Nagyon szerette azt a nyakláncot. Mindig hordta, vasárnapi iskolában, óvodában még lefekvés előtt sem vette le. Csak amikor muszáj volt, fürdésnél és amikor úszni ment az uszodába, amúgy mindig rajta volt.

A kislány édesapja nagyon szerette a lányát. Bármilyen egyéb dolga volt is, lefekvés előtt mindig felolvasott neki egy mesét. Az egyik este, amint befejezte az egyik történetet, ezt kérdezte a lányától:

-Kislányom, szeretsz engem?
-Ó, apa, tudod, hogy nagyon szeretlek!
-Akkor kérlek, add nekem a nyakláncodat.
-Jaj, apa, azt ne! Inkább oda adom a kedvenc babámat, vagy az egyik lovacskát, amit tőled kaptam szülinapomra. – válaszolta a kislány.
-Értem, kicsim. Apa szeret téged. Jó éjszakát! – és adott egy jó éjt pusztit a homlokára.

Egy héttel később a mese után az édesapja ismét ezt kérdezte a kislányától:
-Szeretsz engem? Akkor add nekem a nyakláncodat.
-Jaj, apa, azt ne. Inkább a babaházat vagy a kedvenc fésűmet. – kérlelve válaszolta a kislány.
-Rendben kicsim. Tudod, apa szeret téged.- És gyengéden átölelte.

Pár nappal később este, amikor az apa ment felolvasni a mesét, és belépett a szobába látta, hogy kislánya pigyeregve ül az ágyán.
-Kislányom, mi a baj? Mi történt?” – kérdezte szelíd hangon.
Pár perc hallgatás után, remegő kézzel, odanyújtotta a nyakláncot édesapjának:
-Tessék, apa, neked adom.

Az apuka elvette és utána elővett a jobb zsebéből egy kis dobozt.
-Ez a tied, egyetlenem.

A kislány megszeppenve vette el, és nyitotta ki a kis dobozt. Egy eredeti igazgyöngyökből álló nyaklánc volt benne, mely ezerszer szebb és gyönyörűbb volt, mint az előző. Minden este az apuka zsebében volt, aki arra várt, hogy kislánya odaadja neki a nyakláncot, hogy még jobbat, még szebbet adhasson neki.

Ilyen a mi szeretett Jézus Krisztusunk! Sokszor ragaszkodunk foggal, körömmel káros, szükségtelen dolgokhoz, kapcsolatokhoz, megszokásokhoz, amiket szinte lehetetlennek érziünk feladni. De az Úr mégis azt kéri tőled, hogy add fel őket! Sokszor nehéz látni, mi van Jézus zsebében, de hinnünk és bízunk kell benne, mert Ő soha nem vesz el, úgy, hogy helyette ne adna valami sokkal jobbat.

Forrás: <http://havannacsoport.hu/index.php/tanulsagos-tortenetek/feltett-gyongylanc?fbclid=IwAR07mNDZ-dS-Qvx5CsNKQsL2S0DXfSjLFZm8f0WBiNU3vhmNuXGKdtfWl-8>

Kép forrása: <https://hu.depositphotos.com/4717122/stock-photo-pendant-on-pearl-chain.html>

Mondd Apa, neked mennyi az órabéred?

Az apa fáradtan tér haza a munkahelyéről, és lerokad a fotelbe. Hétéves kisfia jön oda hozzá, és megkérdezi: - Mondd Apa, neked mennyi az órabéred? Az apja haragra gerjed:

- Miért kérded?! Csak nem valami ostoba játékot akarsz megvetetni velem? Azonnal mars a szobádba! A kisfiú szemébe könnyek jelennek meg, de illedelmesen felmegy a szobába, és becsukja maga mögött az ajtót. Ahogy az apa ül a fotelben, még forronganak benne a nap eseményei, ahogy a főnöke megint újraírta vele a prezentációját, ahogy a kollégája 3 nappal a projekt

vége előtt elment betegállományba... Kezébe temeti az arcát. "Mikor lesz ennek vége?" - kérdezi magától.

Aztán eszébe jut a gyerek. "Talán nem kellett volna így bánnom vele... Lehet, hogy csak egy ártatlan kérdés volt, és én értettem félre, azért mert úgy érzem, a környezetemben már mindenki rajtam élősködik." - gondolja magában, és elindul felfelé a lépcsőn.

Benyit a gyermek szobájába, ahol a fia a földön kuporogva játszik magában. A fiú felnéz, és újra megkérdezi: - Apa, neked mennyi az órabéred? - Négy dollár fiam. - És tudnál nekem adni két dollárt?

Az apa gyanakvó tekintettel ránéz a fiára, és azon töpreng: "Remélem, nem valami játékot akar venni belőle magának..." Majd meg is kérdezi tőle:

- Mire kellene neked az a két dollár? - Mindjárt megmutatom! - mondja a gyermek sejtelmes mosollyal az arcán. Apja előveszi a két dollárt, és odaadja a fiának. Mire a fiú benyúl a takarója alá, és előveszi a spórolt pénzét. Elkezdi összerakosgatni az aprót, ami összesen két dollárra jön ki. Hozzáteszi a most kapott másik két dollárt, és boldogan az apja felé nyújtja: - Apa! Most, hogy kifizetem neked, tudsz velem is tölteni egy órát, hogy együtt játszunk?

Gondolkozz el!

"Bármit megtehetek, amit csak akarok. Illetve...egy dolgot mégsem: A 22 éves lányomat már nem tudom visszaültetni a hintába, hogy játszassak vele."

Forrás: http://havannacsoport.hu/index.php/tanulsagos-tortenetek/mondd-apa?fbclid=IwAR348JnSv1ZY-rC_oxTzaVLJ7RpB9VLwcWvBgCzpa_hRxrX3unQNGNjaBvk

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó versek

Ismeretlen szerző - Mindig csak adni

A jó öreg kút csendesen ontja vizét
így telik minden napja.
Áldott élet ez, fontolgom:
csak adni, adni minden napon.
Ilyen kúttá kellene lennem.
Csak adni teljes életemben.
Mindig csak adni?
Ez terhet is jelenthet!
Jó kút, nem érzed ezt a terhet?
Belenézek, tükre rám ragyog,
de hiszen a forrás nem én vagyok!
Árad belém, csak továbbadom,
Vidáman, csendben és szabadon.
Hadd éljek ilyen kút-életet,
Osszak áldást és sok-sok szeretetet!
Nem az enyém, Krisztustól kapom,
Egyszerűen csak továbbadom.

Forrás: <https://www.ars-sacra.hu/vers.php?vers=157>

Aranyosi Ervin – A világon borongva

A Föld nevű bolygón mennyin, mennyin élnek,
holnaptól rettegnék, a halától félnek.
Nem jut hát idejük előtte még élni,
nem tudják sorsukat szebb létre cserélni.
Múltjuk nehéz terhét cipelik magukkal,
hiszik, gazdagabbak hozott haragjukkal,
viszik a megbántást, fájó irigységet,
sértő rossz perceket, fájó lelki mérget.

Miért ragaszkodnak a rossz emlékekhez,
amely leginkább a betegségnek kedvez?
A múlt összes súlyát a jelenben hordják,
minden fájdalmukat társaikra szórják.
Teljes figyelmük a tegnapi irányul,
bár a jármű halad, szemük tükröt bámul,
így hát újra, s újra balesetek érik.
A mában kallódva tegnapjukat élik.

Lám az új napjaik sem lesznek már jobbak,
s nincs bennük teremtés, semmit nem alkotnak!
Mintha jól is esne tobzódni a rosszban,
sárban dagonyázni, folyton zavarosban.
Így alakul ez már, nagyon nagyon régen.
Nincs ki rendet tegyen az emberek fejében.
Aki megpróbálta, keresztre vetették,
szavait, tanait meg sosem értették.

Ma is tőle várnak megváltást, kegyelmet,
de egyik sem marad tisztalelkű gyermek.
Aki lát közöttük, inkább megvakítják,
s odafentről várják a börtönük nyitját.
Pedig ott van bennük, a lelkükbe zárva,
de a jó Istenük, éppen olyan árva,
éppoly tehetetlen hisz rá nem figyelnek,
inkább istentelent, s bűnöst irigyelnek.

Mennyi mennyi lélek, Isten is van számos,
mindnek csak a másik a hazug szélhámos.
Vallások és papok osztják meg a népet,
így nem alkothatnak teremtő egységet.
Vallás, politika egy kaptafán készül,
ezt kapja a világ népe osztályrészül.
Mindegyik hisz persze a maga igazában,
megint Bábel tornya épül fel a mában.

Forrás: <http://versek.aranyosiervin.com/mindennapok-elet-gyasz-remeny-hit/aranyosi-ervin-a-vilagon-borongva/>

Túrmezei Erzsébet – A legnagyobb művészet

A legfőbb művészet, tudod mi?
Derűs szívvel megöregedni!
Tenni vágynál, s tétlen maradni,
igazad van, mégis hallgatni.
Soha nem lenni reményvesztett.
Csendben hordozni a keresztet:
Irigység nélkül nézni másra,
ki útját tetterősen járja.

Kezed letenni az öledbe,
s hagyni, hogy gondod más viselje.
Hol segíteni tudtál régen,
bevallani alázattal, szépen,
hogy arra most már nincs erőd,

nem vagy olyan, mint azelőtt.
Így járni csendesen, vidáman
Istentől rádrakott igádban.

Mi adhat ilyen békét nekünk?
Ha abban a szent hitben élünk,
hogy a teher, mit vinnünk kell,
örök hazánkba készít el.
Ez csak a végső símítás
a régi szíven, semmi más.
Eloldja köteleinket,
ha e világ fogvatart minket.

Teljesen ezt a művészetet
megtanulni nehezen lehet.
Ára öregen is sok küzdelem,
hogy a szívünk csendes legyen,
s készek legyünk beismerni:
Önmagamban nem vagyok semmi!

S akkor lelkünk kegyelmes Atyja
nekünk a legszebb munkát tartogatja:
Ha kezéd gyenge más munkára,
összekulcsolhatod imára.
Áldást kérhetsz szeretteidre,
körülotted nagyra, kicsinyre.
S ha ezt a munkát is elvégzed
és az utolsó óra közeleg,
hangját hallod égi hívásnak:
"Enyém vagy! Jöjj! El nem bocsátlak!"

Forrás: <http://www.honlap.parokia.hu/lap/nyirturai-reformatus-egyhaziakozseg/cikk/mutat/turmezei-e-versei/>

2.4.3. Evangéliumhoz kapcsolódó festmény

James C. Christensen: Az özvegyasszony fillérje, 1988

Forrás: <http://dominicans.ie/the-widows-mite/>

2.4. Kérdések az evangéliumhoz

- Én kinek vagyok vallásos? Jézusnak vagy az embereknek?
- Mennyire bízom rá magamat Istenre?
- Vajon miért függünk annyira a környezetünk véleményétől? Miért olyan nehéz Isten szemével nézni magunkra? És másokra? Töreksem Isten szemszögéből tekinteni embertársaimra?
- Én kiket tartok példaértékűnek?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Mindenható, irgalmas Isten,
kegyelmeddel tarts távol tőlünk minden rosszat.
Add, hogy minden testi-lelki erőnkkel szolgálatodra álljunk,
és készségesen teljesítsük szent akaratodat.
A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által,
aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben,
Isten mindörökkön-örökké.

Evangeliumhoz kapcsolódó fohász

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérek, küldd el Szentlelkedet, a bizalom Lelkét, hogy a szegény özvegyasszony példájára én is egészen rád tudjam bízni magamat. Ámen.

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

Fotó: Stefán Helgi Valsson

<https://thetyee.ca/Opinion/2010/06/11/SouthAfricasHomeless/>

5. **Condivisio – megosztás**

Örömhír megfogalmazása:

- Isten engem vár, azt, aki én vagyok, én vagyok neki fontos, nem az, hogy mim van.
- Az Úr hűséges, bátran rábízhatom magamat!
- Isten értékeli az emberi szemmel aprónak tűnő tetteket is, ő, aki a „szívek és vesék vizsgálója”, látja a legmélyebb szándékainkat is, előtte nem kell magyarázkodnunk.

6. **Actio, operatio – tettekre váltás**

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Vizsgáljam meg, mi az, amihez ragaszkodom, amit nem merek odatenni Jézusnak.
- Törekedjem azzal a tudattal élni, s cselekedni, hogy igazán egyedül Isten tud boldoggá tenni! S akkor leszek boldog, ha valóban teljesen ráhagyatkozom a mennyei Atyára, aki jó.
- Fogadjam el, néha pont az apró, hétköznapi dolgokban tudok Isten mellett dönteni.